9. Naumchuk VI Dictionary-relatio libri fundamentalium terminorum et notionum in theoria ac methodo educationis physicae et ludicrae. Ternopil: Librorum et Manuale Publishing Domus, 2004. 64 p.

10. Nosko MO, Garkusha SV, Voedilova OM, Razumeiko NS, Baginskaya OV Aedificans alacritatem futurae physicae educationis magistri ad usum technologiae sanitatis. Nomenclator Taras Shevchenko Chernihiv Civitatis Pedagogicae Universitatis. VIP. 55. Series: Pedagogicae Scientiae. Physica institutio et ludicra: Coll. in 2 volumes Chernihiv: ChDPU, 2008. 156 p.

11. Prisyazhnyuk SI Physica institutio: artem. pos. K.: Центр навч. Literature, 2008. 504 p.

12. Chimaera NV Essentia artes paedagogicae magister est litterarum exterarum. Paedagogia et psychologia. 2007. § 3. S. 18-26.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.6(151).10
УДК 613.16:001.92

Губа А. В.,
доктор педагогічних наук, професор
Рубан Л. А.,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Внукова Н. В.,
доктор технічних наук, професор
Єфіменко П. Б.,
кандидат педагогічних наук, професор
Дармофал Е. А.
кандидат технічних наук, Харківська державна академія фізичної культури

СУЧАСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ В РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні наш світ стикається з безпрецедентними проблемами – масовою втратою біорізноманіття, глобальними пандеміями, військовими діями із наслідками у вигляді різкого падіння якості фізичного та психічного стану людей. Стало очевидною необхідність трансформації освіти для підготовки сучасного людства до викликів, з якими ми стикаємося. Управління розвитком системи забезпечення реабілітаційними послугами від наявності освітніх програм до реабілітаційних центрів – це одне із довгострокових завдань сучасної системи, як охорони здоров'я, так і освіти; від підготовки кваліфікованих кадрів до розвитку структури забезпечення зазначеними видами реабілітаційних послуг. Актуальність проблеми управління реабілітаційною діяльністю та необхідність трансформацій сфери освіти в галузі реабілітації вийшла практично на перший план поряд зі стратегічними питаннями безпеки та ресурсного забезпечення держави. Фізкультурно-спортивна реабілітація в умовах надзвичайних ситуацій – ще один із перспективних напрямів розвитку в освітніх програмах для підготовки фахівців з фізичної реабілітації. На теперішній час в державі розроблено та функціонує низка нормативних актів, які регламентують сферу освітньої та професійної діяльності за цим напрямом.

Ключові слова: *освіта, фізкультурно-спортивна реабілітація.*

Guba A., Ruban L., Vnukova N., Yefimenko P., Darmofal E. Modern transformation of education and innovative approaches of governance organization in rehabilitation activity. *Today our world faces unprecedented problems - climate change, violence and hatred ideology, mass loss of biodiversity, new conflicts and risk of global pandemics, military actions with consequences in the form of a sharp decline in the quality of physical and mental condition of people. The need for educational transformations to prepare modern people for the challenges we face become obvious. Managing the development of the system of providing rehabilitation services from the availability of educational programs to rehabilitation centers is one of the long-term tasks of the modern system, both health care and education; from training the qualified personnel to developing the structure of providing these types of rehabilitation services. Physical culture and sports rehabilitation is an integral part of the general coverage of health services, along with the provision of educational services in this area, health restoration, disease prevention and palliative care. Urgency of the problem of rehabilitation management and the need for transformations in the field of education in rehabilitation area came to the fore almost along with the strategic issues of security and resource provision of the state. Physical culture and sports rehabilitation in emergency situations is another promising area of development in educational programs to train specialists in physical rehabilitation. Transformation of educational process and professional space on physical rehabilitation issues due to the rehabilitation community of Ukraine and the world in modern conditions is consistently reflected in the regulatory documents. Nowadays the state has developed and operates a number of regulations governing the field of educational and professional activities in this area.*

Key words: *education, physical culture and sports rehabilitation.*

Постановка проблеми. 26 лютого 2021 року Всесвітня організація охорони здоров'я (далі – ВООЗ), (від англ. Word Health Organization (WHO) — спеціалізована установа Організації об'єднаних націй, яка опікується проблемами охорони здоров'я у світовому масштабі) запустила Систему реабілітаційних компетенцій (RCF). Рамки компетенцій - це ключовий механізм, що забезпечує відповідність знань, навичок та поведінки персоналу до потреб населення, і важливий інструмент у зміцненні кадрового потенціалу фахівців з фізичної реабілітації. Під час проведення, починаючи з 29

листопада 2021 року по 1 грудня 2021 року 5-го Форуму ЮНЕСКО ((англ. UNESCO; United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) — спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури з трансформуючої освіти на користь сталого розвитку глобальної громадянськості, здоров'я та благополуччя населення всіх країн)) основні акценти були зроблені на необхідності більш активного управління процесами трансформації в освіті, актуальності цього, та роз'яснення, як брати участь у перетворенні суспільства за допомогою навчання. Вже 75 років ЮНЕСКО працює над побудовою більш справедливого, інклюзивного, стійкого та здорового світу за допомогою освіти. Досвід та знання у збереженні та відновленні фізичного потенціалу є головною цінністю для кожної людини [6,10-12].

Актуальним аспектом є розробка та впровадження інноваційних підходів до управління в реабілітаційній діяльності з урахуванням основних методів збереження, зміцнення та відновлення власного та громадського здоров'я. Фізична та психічна реабілітація, а також рекреація людей – це правильний шлях до зміцнення та відновлення здорового та трудового потенціалу населення. Проте, стало очевидною необхідність трансформації освіти для підготовки сучасного людства до викликів, з якими ми стикаємося сьогодні. На 5-му форумі ЮНЕСКО було зроблено акцент на освіту людей у сфері фізичної та психологічної реабілітації. Підготовлені громадяни цієї сфери зможуть трансформувати суспільство для побудови найкращого майбутнього. Сьогодні наш світ стикається з безпрецедентними проблемами – зміною клімату, ідеологією насильства та ненависті, масовою втратою біорізноманіття, новими конфліктами та ризиками глобальних пандемій, військовими діями із наслідками у вигляді різкого падіння якості фізичного та психічного стану людей [7-9].

Мета статті. Аналіз стану проблем трансформації освітнього простору та визначення інноваційних підходів до сучасних змін у галузі управління реабілітаційною діяльністю в Україні та в світі.

Матеріали та методи. Науковий аналіз сучасних науково-методичних джерел та інформаційних платформ за допомогою методів визначення тенденцій та показників динаміки змін, визначення показників варіацій, методів прогнозування та експертних оцінок.

Результати та обговорення. Ретельний та всебічний аналіз різних джерел, які включають до себе інформацію про освітню, наукову та практичну складову розвитку напряму спортивно-фізкультурної реабілітації та рекреації показав, що у суспільстві спостерігається різке падіння фізичного стану та здоров'я людей, яке пов'язано з ризиками постковідного синдрому, військового стану. Актуальним є своєчасність інноваційних підходів до управління реабілітаційною діяльністю та системою освіти у цій сфері. Рекомендації ЮНЕСКО також спрямовані на всебічну трансформацію системи освіти. Очікується, що навчальні програми, моделі викладання, методичні матеріали в університетах та інших освітніх закладах, а також навчальне середовище повинні стати більш значущими в природному, політичному, економічному та культурному контекстах. З цього приводу актуальними та значущими є результати інноваційних змін у сфері організації управління в реабілітаційній діяльності світового та державного рівнів [1,6,7].

Управління розвитком системи забезпечення реабілітаційними послугами від наявності освітніх програм до реабілітаційних центрів – це одне із довгострокових завдань сучасної системи, як охорони здоров'я, так і освіти; від підготовки кваліфікованих кадрів до розвитку структури забезпечення зазначеними видами реабілітаційних послуг [2-4].

Що таке «трансформуюча, інноваційна та професійна освіта»? Системі освіти необхідно переорієнтовуватися, щоб забезпечити нові покоління здобувачів знаннями, цінностями та здібностями, які допоможуть їм діяти на благо людства як відповідальним та свідомим громадянам світової спільноти. Трансформуюча освіта включає викладання та навчання, спрямоване на мотивацію та розширення можливостей щасливих і здорових здобувачів освіти для прийняття усвідомлених рішень та дій на індивідуальному, суспільному та глобальному рівнях. Гармонізація особистості з навколишнім середовищем і як результат - суспільство, що гармонічно функціонує, це результат управління трансформацією освіти.

Фізкультурно-спортивна реабілітація є невід'ємним напрямом загального охоплення послугами охорони здоров'я поряд із наданням освітніх послуг з даного напряму, відновленням здоров'я, профілактикою захворювань та паліативною допомогою. Актуальність проблеми управління реабілітаційною діяльністю та необхідність трансформацій сфери освіти в галузі фізкультурно-спортивної реабілітації вийшла практично на перший план поряд зі стратегічними питаннями безпеки та ресурсного забезпечення держави. За оцінками експертів ВООЗ, на даний час патологічними статками, при яких показана реабілітація, у всьому світі страждає близько 2,4 мільярдів людей [7]. В Україні нині статистика не є точною. У зв'язку зі змінами в галузі здоров'я та демографії населення потреби в реабілітації в усьому світі тільки зростатимуть. Нині потреби у послугах з реабілітації залишаються значною мірою незадовільними. У деяких країнах з низьким та середнім рівнем доходу понад 50% людей не отримують необхідних послуг з реабілітації. Держава повинна розглядати витрати на послуги з реабілітації як інвестицію, яка дає віддачу як на індивідуальному рівні, так і на рівні всього суспільства. Системний підхід до організації системи охорони здоров'я та управління розвитком фізкультурно-спортивної реабілітації як її невід'ємної складової на всіх етапах: від впровадження інноваційних освітніх програм у закладах вищої освіти до розвитку реабілітаційних центрів можуть стабілізувати ситуацію в галузі охорони здоров'я та соціального захисту населення, а саме, забезпечити уникнення дорогої госпіталізації; досягти скорочення термінів перебування пацієнта в лікарні та запобігти необхідності повторної госпіталізації. Реабілітація є важливою складовою загального охоплення послугами охорони здоров'я і є однією з ключових стратегій досягнення (ціль 3 у сфері сталого розвитку («Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці») [5].

У багатьох країнах світу якість реабілітаційних послуг залишається на незадовільному рівні у зв'язку з цілою низкою факторів:

1) низький рівень пріоритетності фізкультурно-спортивної реабілітації, недостатнє фінансування;

2) відсутність політики чи планів у сфері надання реабілітаційних послуг на національному рівні;

3) відсутність доступу до послуг з фізкультурно-спортивної реабілітації за межами міських районів, а також тривалий час очікування;

4) високий рівень витрат населення на послуги з фізичної реабілітації та відсутність чи недостатність механізмів фінансової підтримки;

5) дефіцит кваліфікованих фахівців у галузі фізкультурно-спортивної реабілітації: у багатьох країнах з низьким та середнім рівнем доходу забезпеченість кваліфікованим персоналом становить менше 10 на 1 мільйон осіб населення;

6) дефіцит ресурсів, включаючи асистивні технології, обладнання та витратні матеріали;

7) низький рівень наукової роботи та збору даних щодо фізкультурно-спортивної реабілітації;

8) неефективні чи недостатньо задіяні механізми спрямування пацієнтів для отримання реабілітаційних послуг [10].

Реабілітацію потребують не лише люди з довгостроковими порушеннями здоров'я чи інвалідністю. Навпаки, фізкультурно-спортивна реабілітація є одним з основних видів послуг охорони здоров'я, яка призначена для всіх осіб, які страждають на гострі або хронічні патологічні стани, розлади або травми, які обмежують їх функціональні можливості, у зв'язку з чим послуги з реабілітації повинні бути доступні кожному, хто їх потребує.

Реабілітація не повинна розглядатися як факультативна послуга, до якої можна вдатися лише в тому випадку, якщо інші лікувально-профілактичні заходи не дають результатів, також вона не повинна бути ексклюзивним видом медичного обслуговування, яке є доступним лише тим, хто може його оплачувати. Доступ до своєчасних, високоякісних та прийнятних за вартістю реабілітаційних заходів має забезпечуватись для всього населення з метою реалізації всіх соціальних, економічних та медичних переваг реабілітації в повному обсязі. У багатьох випадках це передбачає необхідність початку реабілітаційних заходів одразу після виявлення будь-якого патологічного стану та безперервного їх проведення поряд з іншими заходами щодо надання медичної допомоги.

Аналіз, який було проведено експертами ВООЗ, показав, що у багатьох країнах світу зростаючі потреби у реабілітації населення значною мірою не задовольняються. У деяких країнах із низьким та середнім рівнем доходу більше половини людей, яким показано реабілітаційні послуги, їх не отримують. Зростає тривалість життя (до 2050 року чисельність населення віком старше 60 років за прогнозами подвоїться), патологічні стани, які пов’язані з цим фактором, можуть негативно відбиватися на функціональних можливостях людини та сприяти зростанню показників інвалідності, у зв'язку з чим виникає потреба у фізкультурно-спортивній реабілітації.

Фізкультурно-спортивна реабілітація в умовах надзвичайних ситуацій – ще один із перспективних напрямів розвитку в освітніх програмах для підготовки фахівців з реабілітації. Стихійні лиха, такі як землетруси та спалахи захворювань, та антропогенні катастрофи, включаючи збройні конфлікти, тероризм чи промислові аварії, можуть призводити до виникнення колосальних потреб у послугах фахівців з реабілітації, пов'язаних із травмами чи хворобами. При цьому всі ці катастрофи та лиха підривають поточні процеси надання послуг та надають найбільш негативний вплив на найуразливіші групи населення та слабкі системи охорони здоров'я. Незважаючи на те, що у системі цивільного захисту та охорони здоров’я відводиться важлива роль реабілітації в умовах надзвичайних ситуацій, вона рідко враховується у контексті забезпечення готовності та оперативного реагування систем охорони здоров'я та надзвичайних ситуацій. Це посилює вже існуючі проблеми з наданням реабілітаційних послуг, знижує ефективність медичного обслуговування, а люди, які постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій, наражаються на ризик захворювань та інвалідності.

Система реабілітаційних компетенцій (RCF) ВООЗ, або рамки компетенцій - це ключовий механізм, що забезпечує відповідність знань, навичок та поведінки персоналу потреб населення, і важливий інструмент у зміцненні кадрового потенціалу [11, 12]. RCF є важливим ресурсом для реабілітаційної спільноти і знаменує собою ключову віху в зусиллях вирішення серйозних проблем сучасної реабілітації кадрових ресурсів, з якими стикаються держави - члени. Це буде основою більшої частини майбутньої роботи у цій галузі. 25 березня 2021 року на платформі ВООЗ було проведено тренінг-семінар щодо використання рамок компетенцій при розробці освітніх програм реабілітаційної освіти та навчальних планів. Рамки компетенцій зрештою служать механізмом, за допомогою якого професіоналізм фахівців, які проходять навчання, може бути узгоджений із потребами населення. Одним із ключових моментів, у яких відбувається це узгодження, є освіта та навчання, де формуються конкретні знання, навички, відносини та поведінка співробітників. Освіта на основі компетенцій (CBE) – це підхід до освіти, який орієнтує навчальний план на результати навчання, щоб здобувачі освіти після проходження освітньої програми, оволоділи компетенціями, що відповідають здоров'ю та демографічному профілю населення та навколишньому середовищу, в якому вони працюватимуть. Розробка освітньої програми фізкультурно-спортивної реабілітації та її навчального плану для підтримки проведення CBE потребує систематичного підходу, що базується на надійному та багатосекторальному плануванні [8]. У CBE цілі навчання зазвичай ґрунтуються на структурі компетенцій, яка визначає очікування співробітників. Структура реабілітаційних компетенцій (RCF) є еталонною структурою, на основі якої можуть бути розроблені контекстно-залежні рамки компетенцій, на основі яких можуть формуватися цілі навчання.

Було розглянуто, як використовувати контекстуалізовану структуру реабілітаційних компетенцій для розробки програми фізкультурно-спортивної реабілітаційної освіти та навчального плану, які підтримують впровадження CBE. Необхідними умовами повноцінних освітніх програм для підготовки фахівців з фізкультурно-спортивної реабілітації є формування знань у процесі навчання у спеціалізованих закладах вищої освіти, що входять до складу професійних компетенцій, таких як, наприклад, здатність вибирати кошти та методи фізкультурно-спортивної реабілітації для корекції стану здоров’я людей різної статі та віку з урахуванням їх професійної діяльності; здатність реалізовувати програми оздоровчого тренування для різного контингенту, які включають технології управління масою тіла, раціонального харчування та регуляції психічного стану; здатність організовувати та проводити реабілітаційно-екологічні, реабілітаційно-спортивні та фізкультурно-оздоровчі заходи для різних груп населення. Для цільових груп освітньої підготовки в цьому напрямі важливі як теоретичні знання, так і узагальнені знання та вміння для вирішення конкретних

ситуацій та проблем, які можуть виникнути в реальній професійної діяльності. А практика показує, що населення нашої країни недостатньо проінформовано про широту спектра засобів фізкультурно-спортивної реабілітації.

Необхідними умовами фахової підготовки вважаємо необхідність надання знань, в тому числі і до дисциплін вибіркового блоку, із реабілітаційного менеджменту методами та засобами фізкультурно-спортивної реабілітації. Тенденції розвитку суспільства, що розширюють можливості для інтелектуального вдосконалення, поряд із зниженням фізичної активності. Залежно від реабілітаційних потреб заняття можуть бути у формі посильної фізичної активності, аматорського спорту чи фізичної культури. У кожному віці гіподинамія на організм людини впливає негативно, і викликає низку фізіологічних порушень, наслідком яких можуть бути в кращому разі - низькі адаптаційні можливості організму, а в гіршому - різні захворювання. Тому, ми вважаємо, що фізкультурно-спортивна реабілітація необхідна всім верствам населення, оскільки без цього неможливо домогтися гармонійного розвитку особистості без шкоди для здоров'я [6, 7, 9].

Висновки. Трансформація освітнього та професійного простору з питань фізичної реабілітації завдяки реабілітаційної спільноти України та світу в сучасних умовах послідовно знаходить відображення й в нормативно-регламентуючих документах. Україна розбудовує сучасний освітній та професійний простір над питаннями та проблемами яких вже зараз працюють Міністерство освіти і науки України (МОН), Національне агентство з якості вищої освіти (НАЗЯВО), Національне агентство кваліфікацій (НАК). На теперішній час в державі розроблено та функціонує низка нормативних актів, які регламентують сферу освітньої та професійної діяльності за цім напрямом (Наказ від 28.10.2016 № 4080 «Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 "Спортивна діяльність" затверджує і запроваджує для застосування з 1 січня 2017 р. погоджений з Міністерством соціальної політики України Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 "Спортивна діяльність" , який створено відповідно до статті 49 Закону України "Про фізичну культуру і спорт", Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220 та Методичних рекомендацій щодо формування кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 16 грудня 2011 р. № 547/1438, з метою забезпечення формування і здійснення послідовної державної гуманітарної політики, визначення нормативів кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту, а також низка інших нормативних і правових актів) [2-5].

Враховуючи вищевикладене, а також сучасні знання з фізичної реабілітації, раціональне використання ефективних засобів і методів у подальшій професійній діяльності допоможуть орієнтувати майбутніх здобувачів на фізкультурно-спортивну реабілітацію, реабілітаційно-екологічні заходи та психологічну адаптацію населення не тільки з особливими потребами, які мають різні нозології, а також і з постраждалими внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Перспективи подальших досліджень передбачають розробку освітньо-професійної програми «Фізкультурно-спортивна реабілітація» прикладної спрямованості, яка базується на контекстно-залежних рамках компетенцій, на основі яких можуть формуватися цілі навчання.

Література

1. Глушко О. З. Базові терміни з проблеми трансформацій в освіті: погляди вітчизняних вчених. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. 2016. Т. 2. №. 4. С. 10-13.

2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. ВИПУСК 85 Спортивна діяльність. URL:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text

3. Ст. 40 ЗУ Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_reabilitatsiyu_invalidiv_v_ukraini/statja-40.htm

4. Стаття 49. Кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту. URL: https://protocol.ua/ru/pro_fizichnu_kulturu_i_sport_stattya_49/

5. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text

6. Bombard Y., Baker G.R., Orlando E. *et al.* Engaging patients to improve quality of care: a systematic review. *Implementation Sci.* 2018. 13. 98. URL: https://doi.org/10.1186/s13012-018-0784-z.

7. Cieza A. et al. Global estimates of the need for rehabilitation based on the Global Burden of Disease study 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. The Lancet. December 2020. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)32340-0.

8. Hertsyk A. M. and others. Standard of Higher Education of Ukraine. 2018. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf.

9. Ntombizanele G. Vandala, Bendall M. The transformative effect of correctional education: A global perspective. Reviewing editor. Cogent Social Sciences. 2019. 5:1. DOI: 10.1080/23311886.2019.1677122.

10. World health organization. Rehabilitation 2030: A Call for Action. 2017. URL: https://www.who.int/news-room/events/detail/2017/02/06/default-calendar/rehabilitation-2030-a-call-for-action.

11. World health organization, Rehabilitation in health systems: guide for action. 2019. URL: https://www.who.int/publications/i/item/rehabilitation-in-health-systems-guide-for-action.

12. World health organization, Rehabilitation. 2021. URL: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation.

Referenses

1. Glushko, OZ. (2016). Basic terms on the problem of transformations in education: the views of domestic scientists. Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. Pedagogy, 2 (4), 10-13.
2. Handbook of qualification characteristics of employees' professions. ISSUE 85 Sports activities. URL:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text
3. Article of the Law of Ukraine on Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine of October 6, 2005 № 2961-IV. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_reabilitatsiyu_invalidiv_v_ukraini/statja-40.htm.
4. Article 49. Staffing of the sphere of physical culture and sports. URL: https://protocol.ua/ru/pro_fizichnu_kulturu_i_sport_stattya_49/
5. On the goals of sustainable development of Ukraine for the period up to 2030. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text
6. Bombard, Y., Baker, GR., Orlando, E. *et al.*(2018). Engaging patients to improve quality of care: a systematic review. *Implementation Sci.* 13. 98. URL: https://doi.org/10.1186/s13012-018-0784-z.
7. Cieza, A. et al. (2020). Global estimates of the need for rehabilitation based on the Global Burden of Disease study 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. The Lancet. December. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)32340-0.
8. Hertsyk, AM. and others. (2018).Standard of Higher Education of Ukraine. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf.
9. Ntombizanele GV, Bendall M. (2019). The transformative effect of correctional education: A global perspective. Reviewing editor. Cogent Social Sciences.. 5:1. DOI: 10.1080/23311886.2019.1677122.
10. World health organization. Rehabilitation 2030: A Call for Action. (2017). URL: https://www.who.int/news-room/events/detail/2017/02/06/default-calendar/rehabilitation-2030-a-call-for-action.
11. World health organization, Rehabilitation in health systems: guide for action. (2019). URL: https://www.who.int/publications/i/item/rehabilitation-in-health-systems-guide-for-action.
12. World health organization, Rehabilitation. (2021). URL: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.6(151).11

Гуцул Н.З.
кандидат фізичного вихлування, старший викладач
Українська академія друкарства, м Львів
Мадяр-Фазекаш Е.О.
аспірант
Ужгородського національного університету
Ворончак М.Т.
аспірант
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК І ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ГРУП ЗДОРОВ'Я

Наведено результати антропометричних та фізіометричних вимірювань в 3279 студентів Ужгородського національного університету (УжНУ) та тестування їх рухових якостей. Встановлено, що антропометричні та фізіометричні показники у юнаків та дівчат I (основної) функціональної групи здоров'я (за винятком маси тіла у дівчат) достовірно вищі, ніж у студентів II (підготовчої) функціональної групи. Значення показників у рухових тестах у I функціональній групі достовірно вищі як у дівчат, так і у юнаків. Достовірної різниці у тесті на гнучкість між усіма студентами обох функціональних груп не встановлено. Більш високий вміст м'язової маси в тілі дівчат та юнаків I функціональної групи та кращий фізичний розвиток забезпечують їхню перевагу у рухових якостях у порівнянні зі студентами, віднесеними до II функціональної групи. Вміст жирової маси більший у всіх студентів, віднесених до I функціональної групи. Відмінностей між показниками кісткової маси тіла в групах здоров'я, що спостерігаються, не встановлено. Виявлені особливості фізичного розвитку та фізичної підготовленості студентів слід враховувати при організації навчального процесу з дисципліни «Фізична культура».

Ключові слова: *студенти, фізичний розвиток, функціогальні групи, рухові якості, фізична культура.*

Hutsul N., Madyar-Fazekash E., Voronchak M. Physical development and physical fitness of students of different functional groups of health. *The construction of physical education classes for students should be provided not only by solving special and individual problems of physical education, but also by solving the general physiological action of the body as a whole, which prevents hypodynamics, lack of motor activity, stimulates metabolism, restores and strengthens motor skills.*

Are given the results of the anthropometric and Uzhhorod National University (UzhNU) fiziometricheskikh measurements 3279 of the students of Irkutsk national research technical university (IRNITU) and testing of their engine of qual. It is established that the anthropometric and fiziometricheskie indices in youths and girls I (of basic) functional group of health (with exception of the mass of body in girls), are reliably higher than in the students II (of preparatory) functional group. The